

Tahir Jaha

Eja Eja

8

Jeta e Re

Tahir Jaha
EJA EJA

Boton
Jeta e re

Redaktor
Ali D. Jasiqi

Përkujdesja artistike
Vllaznim Jaha

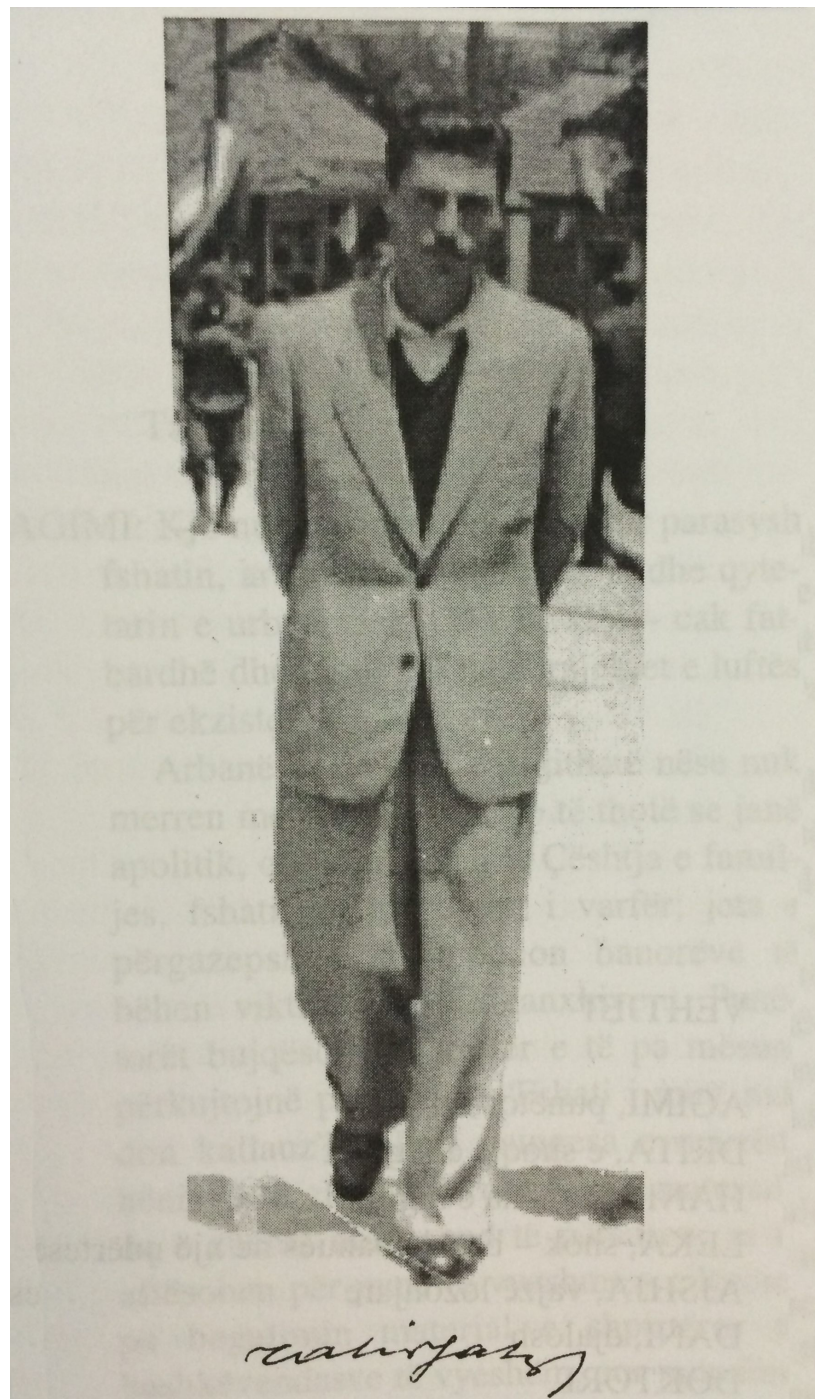
Tahir Jaha

EJA EJA

dramë

Libri i tetë
botim i dytë i ndryshuar

Jeta e Re
Prishtinë 1998

VEHTJET

AGIMI, punëtor i ri

DRITA, e shoqja e Agimit

HANIFJA, nëna e Agimit

LEKA, shok – bashkëbanues në një ndërtesë

AJSHJA, vajzë lozonjare

DANI, djalosh

DOKTORI

Tabllo I

AGIMI: Kjo nuk trajtohet dot pa pasur parasysh fshatin, arsimin dhe kulturën, si dhe qytetarin e urbanizuar – QYTETIN – cak fatbardhë dhe motivues në përpjekjet e luftës për ekzistencë njerëzore.

Arbanët, disa sish, megjithatë nëse nuk merren me politikë nuk do të thotë se janë apolitik, ose kundër saj... Çështja e familjes, fshati, si dhe qyteti i varfër; jeta e përgazepshme u imponon banorëve të bëhen viktimë e politikanxhive... Punëtorët bujqësorë, të varfër e të pa mësuar përkujtojnë proverbin: “Fshati i mirë nuk don kallauz”... Por, mungesa e marrëdhënieve të zhvilluara dhe, baza materiale aq e zbehtë nuk mund të përsosen, as të aftësohen për punë të vyeshme - cilësore, pa begatimin material e shpirtëror të bashkëvendasve të

vyeshëm, por mundim- humbur. Ashtu të thyer shpirtërisht i brenë skamja – zgjedha e robërisë.

Kështu dhe ashtu, si “e keqe e domosdoshme” shfaqet ofshama: “Luaje macë kryet e buallit”, kurse shitoret e mishit nuk kishin mish as për macë... Mbase kush shnukte një copë, kërkonte edhe kryet e dashit. Ndoshta ideja dhe smira mund ta ndani foshnjen nga prindët, femren nga meshkujt, djelmoshat nga të vetët e kështu më radhë kurdisnin grackat si ftohje nga të afërmit, nga prindërit dhe farë e fisi. Madje edhe nga bashkëvendasit, sikur të ishte metodë “specifike” dhe më bin- dëse... Mbase BINDJA është arma më e fortë në angazhimin e organizuar që të arrihej qëllimi...

Edhe kur u digjej shtëpia nga pushtuesi ndërtonin tjetrën mbi të njëjtat themele, por më të qëndrueshme ndaj rrënimit. Lëndët i merrnin nga zabeli e mjeshtër të bënin të vetët, kurse pullazin ia qitnin fqinjët... Ndërtonin URA që bashkojnë brigjet kundruall; ndërtonin edhe DIGA që ua thejnë turri lumenjve të rrëmbyeshëm – prodhonin energji që e bën natën ditë. Por, në qytet do të kishte

vetëm katër mure me dy anë të mbështetura për shtëpinë e fqiut të parë...

Këtu zën fill drama e jetës... Dhe, “Eja, Eja” përfill dashuri për punë, e cila begaton sofrën që shtrohet me dorë në zemër, përkundër diellit që nuk nxeh njësoj... Transformimi dhe emancipimi i familjes shqiptare nuk pengohen nga shpërngulja prej fshatit në qytet, por hallet e shumta dhe pesha e rëndë e problemeve, pasojat e të cilave vijnë duke ndërruar vendin: Herë shkaku bëhet pasojë, herë ajo vazhdë theqafjesh midis rrafshit – pa sigurinë sociale e smundjesh ngjitetëse.

Shumë çështje, ashtu në sipërfaqe dhe, problemet kryeneçe, në mënyrë të paspjegueshme pengojnë zgjidhjen dhe, trajtimin e drejtë të çështjeve sociale-shënde- tësore, ku bëhen problem edhe të punësuarët – kategoritë në gjendje të nevojave sociale kërkojnë zgjidhje të domosdoshme.

Del njëfarë e vërtete, sikur mungesa e mjeteve për gjallëri shtynë ngatërresat ndërmjetveti deri në shkallë që dhunuesi t’u bëhet “ujk bashkëvendasve”.

Përkundrazi, dashuria si shprehje e bebezave të qeshura lind me vetëdijen, rritet me ndërgjegjen, jeton me veprën;

ndërsa lotët e skamjes, lotët e mallëngjimit sumblla - sumblla rrokullisen nëpër faqe të njeriut: vërshojnë si shiu pas shtrëngate dhe shpërthejnë si mllef i ndjenjave të ndrydhura, të cilat nuk kanë pasur liri të bulojnë shëndetshëm dhe, të çelin si syri i pranverës.

Në këtë vazhdë njeriu i prishtë don të di gjithçka për të tjerët... harron ose don t’i fsheh huqet e veta, duke i mësuar të tjerët, gjoja si mund të dalin n’va... Dhe, dashur e pa dashur don t’ua lëjë kopilin para dere, e mburret se ka bërë punë të mirë... Nëpërmjet të ideologjisë PANSLAVISTE shtyhet të imponojë disiplinën për ta nënshtruar xhinsin tjetërfare. Atë punë e quan ndikim të vullnetshëm, si “e keqe e domosdoshme”. Mbase mund të bëhet edhe më keq, nëse përdoret pyka që nxjerr pykën.

PAMJA E PARË

DRITA: Livrit pak, bre burrë! Çka po ngurron?!

AGIMI: Paj... s’po di ku t’ia ngjes...

DRITA: Edhe sonte mos paç ku ia ngjet, duart

t'u paskan tharë e hisja shqim...

AGIMI: Sikur mos t'ma kishte kush hatrin!?

DRITA: Por nuk mjafton vetëm hatri, mbase hatri don hatrin... Fol, mos belbëzo...

AGIMI: Hajri yt m'u bëft mollë!

AJSHJA: Jo, fiq! Se molla është e fortë.

DRITA: Aq fort i do mollët?!

AGIMI: Fort!

DRITA: E, sikur t'ishin sherbete?

AGIMI: A hu haaa!

DRITA: Por, kush zgërdhiet nuk flet dot... Mbet duarthatë!?

AJSHJA: Syri çakërr vret pahiri...

AGIMI: Edhe kush ngutet bëhet shpirt n'fyt!

DRITA: Ah, si s'çelet kjo zemër!

AGIMI: Si syri i pranverës...

DRITA: Ç' thua, or derrzi!?

AGIMI: Ah, pranvera ime! Hëna e re s'ka ç't'u thotë vetullave tua... Balli yt diellit ia merr t'pamët. Ti je lule me krahë fluture – po vetë lulja ime.

DRITA: Leri hokat... Sa të jemi të rinj si lule – lëvdata me thes... Por, lulet vyshken, nëse nuk ujiten!?

AGIMI: Unë gjallë, nuk lejoj t'bie erë thatësia!

DRITA: Ah, njomësi!

AGIMI: Si vesa në trandofile...

DRITA: Ah, ti trandafili im!

AGIMI: Pse i mbyll sytë? Presa nuk lëshohet

symbyllur!?

DRITA: Ç' thua, ore! Mos jam unë livadh, të lëshoje ti presa e vija... vadë, pa jaz t'mullirit!?

AGIMI: Jo, jo! Thash mos t'u kujtua gjësendi nga kalesa!?

DRITA: Ç'kalesë?! Uji po kalon pa gajle t'arave, e unë po ëndrojmë të ardhmen... ndoshta!

AGIMI: Po, mirë moj fatbardhë! Çeli sytë, si shpërthejnë gonxhet...

DRITA: Oh, sikur të shprehja ç'zihet në krahërorin tim, me siguri do të isha më i madhi poet i kohës sime... Ndoshta ideja e parealizueshme, si ngreh e mos këput, ende më zhagit, si dëshirë e pashoshitur. Por, çel një deriçkë në shtegun e dritës.

AGIMI: O, bylbyli im! Rrallë këndon, por larg dëgjohesh... Pak më poshtë t'ia mbaje, më thotë mendja, pa gojë kisha mbetur!?

DRITA: Sikur të isha memece, as heshtja nuk do t'më këndohej për të keq. Por, tash “keq të heshtësha – keq e vështirë të këndoja”... Dy zjarre që më djegin pa përjetuar vështirësitë që më shtyjnë: “Bën si të bëhet”!?

AGIMI: Jo, nuk duhet të heshtësh, kur është për të kënduar!

DRITA: Të isha unë si partizanet e djehit, sotës

dhe nesres u kisha kënduar dhe, rrezes së diellit do t'i heqja kreni!

AGIMI: Ti je diell që nxeh...

LEKA: Vetëm dielli që nuk nxeh njësoj rrogon pa bërë hesap dollapët.

AGIMI: Se, "rrota është e rrumbullakët"...

AJSHJA: As njerëzit nuk janë të njëjtë.

Por, dashuria ime bashkëshortore shoshit për hambarin tim!

DRITA: Për hambarin!? Atë që mbledhë drithërat e lëmës, e kush e di me çka mbush vatrën?!

AGIMI: U mahita. Për kokën tënde! Për dritën e syve të mij, u mahita... Mos më keqkupto, të lutem, mos më lëndo në më të mirin qejf...

DRITA: Ç'mahi, se...!?

AJSHJA: Edhe mahija matet me njeriun, sa për hatër, aq edhe nga frika, si faji që fshehet përbrenda që të mos qeshte bota...

HANIFJA: He, shih çka bëjnë fëmijët!? Ia nisin për mahi, e u del përnjëmend... E zeza unë që nuk e pashë dritën time; askush nuk di ç'zihet në të. Nëse zdit jashtë – përbrenda më nxihet – për birin tim e renë... Dje u martuan e sot ia shplojnë të zezat njëri-tje- trit... Ku ke parë këso marrie? Gruaja ço- het me një gisht e s'e ulë dot me tërë do- rën... E, djali im leh si sharovi, kur gruaja i lëpihet si macë, kurse "Betë e cubit e lotët e hollejkës kurrë nuk

sosen"...

DRITA: Në qofsh ti cub, unë nuk jam hollejkë! Mbas sotit edhe unë në punë, si ti... Në mos paça shkollë, duart i kam të shkathta e krahët e gjërë sa balli i oxhakut!

AGIMI: Eh, kur bëhet burri t'i punojë gruaja, as me grua, as pa të... Por, puna është burim i lumturisë, në mos tjetër, shënjat e punës janë nder... për veti dhe për shoqërinë.

AJSHJA: Sa mirë është kur të kesh ku të shkon gruaja dhe, mos të trembeshe se të kthehet para kohe.

AGIMI: Mirë, e jo bash mirë..

AJSHJA: Ku të shkoje që të mбетja vetëm!? Të vija unë, si n'gojë t'hutit!

AGIMI: Çka po flet!? Mos të ka zënë ankthi?

AJSHJA: Eh, eh! Tash ia nise kodër mbas bregu...

AGIMI: As që më shkon mendja të loz arushë...

AJSHJA: Tash fole si kah del shpirti! Ku e ke lulën?

AGIMI: As nuk jam vetëm rastësisht, as pritë nuk i zura ndokujt. Imë shoqe ka shkuar në punë. Ashtu na ra hise, në dy ndërrime... Pa ardhur ajo – shkoj unë. Vetëm një e treta e kohës na takon të jemi së bashku... Të shikohemi sy më sy.

AJSHJA: Aq të bukur i ka sytë?

AGIMI: Sa mos të daheshe sish... si yje netëve
t'errta – dritë që nuk shuhet dot.

AJSHJA: Por, nga një herë është mirë që të
lënte vetëm. Ndjell fat... të zgjedhje, mba
- se ka lule mbi lule. Por, ç't'i bësh dashu-
risë së shkretë!

AGIMI: Sikur t'ishte dashuria si birra – femrat
do t'i ndërroja si gotat...

AJSHJA: Po më duket si t'më këndoje mua!?

AGIMI: Po, ty edhe mua...

AJSHJA: Tash ke gufuar si gjinjt... Ke pse të
këndoje.

AGIMI: Për shakirat... Për lulen time...

AJSHJA: Se ç'u shafite si qumështi pas
gufjes... Por, si i shikon gratë?

AGIMI: Prej së largu nga ngjyra e petkut, më
afër në vijat e trupit, e ngjitas në bebëzën
e syrit.

AJSHJA: Eh, ç'poezi po shtjellueke, e mua më
shkrumohen buzët!

AGIMI: Më fal, të lutem... ja ujë! Urdhëro, se
u hutova!?

AJSHJA: Ore, edhe sikur të hutoheshe – di
ç'do të bëje... Bile në birrë ishe
shndërruar! Demek ishe... larë, ndoshta?

AGIMI: Ti ende mendjen te birra... po sikur të
bëhesh birrë!?

AJSHJA: Me një gërçamë të kisha përbirë!

AGIMI: Ha, haa, haaa... Sa mirë është t'i kishe

fqinjt mahitçarë...

AJSHJA: A nuk po sheh si po përvidhet
koha... Nuk po don, apo s'dike të
zgjedhish!?

AGIMI: Çdo rast i humbur, më bëhet gurë në
zemër. Sa herë zgjodha m'u bë kapak
miqësie.

AJSHJA: Si duket fort po i trembesh sate
shoqe!? Sikur njëmend të vintel!?

AGIMI: Vetë trembem nga faji – rastet që
sjellin dyshim.

AJSHJA: Pëst... kukuu! E tash? Qe po vjen
gruaja jote... Por, deri sa t'ia çelish derën,
po fshehna në kuzhinë!?

AGIMI: Çfarë dere... Çfarë kuzhine!? Ajo e ka
çelësin e vet dhe, nuk ke kohë, as të rrahje
çerpik... ti, as unë!

DRITA: He, hee! Shtëpia ime çerdhe bisedash
diplomatike...

LEKA: Ju lutem! Dritë, mos u ngut! Ky është
njëfarë sherri im... Çfarë sherri more!
N'odë të kujt ka kryqzuar këmbët?!
(ndërprehet drita).

PAMJA E DYTË

AGIMI: Dy familje, krejtësisht tjetërfare, me
botëkuptime të ndryshme vendosen në një

banesë dydhomëshe që është pak për njërën sosh: për nga pesë deri nëntë anëtarëshe: burrë e grua, nëna dhe dy a tre deri gjashtë fëmijë, me një kuzhinë dhe, banjo të vogël për dy voglushë, pa vend të posaçëm për ndërresa javore. Pa qoshk për ushqimet e përditshme që sosën nga mëngjesi deri në darkë; për turshitë e dimrit, as rezervat për një javë. Ngrohja me thëngjill e dru të përzier, e rrogat e veçanta të pa- mjaftueshme... Bashkëshortja nuk punon e fëmijët na shtohen përvjet. Nëna brengoset, sikur të rronte për të parë ndonjë të keqe...

Varfëria dhe shkollimi nuk përputhen kurrësi...

Shpenzimet vetëm për një fëmijë kushtojnë sa për të dy prindërit. Dhe, kur të bëhen katër, ose gjashtë, njëri prind do ta harronte emrin e bashkëshortit... Për t'u dalur në krye Kurseve kundër ANALFABETIZMIT që po na lufton pa shpallur luftën, pa përdorur barotin dhe, detyrave tjera të FRONTIT duhet gjetur një kujdestar për fëmijë. Brengat që bartë jeta e qytetit, ende pa u shëruar plagët e fshatit, sikur t'u çelej gryka të zezave, shtohen përditë e më tepër, pa tharë Kënetën e Ushujzave, pa zbërthyer mrazin

e diellit që nuk nxeh njësoj.

Huqet e tregut dhe telashet e “Pesëvjeçarit” i ngarkohen “Periudhës Kalimtare”, e cila kallajiset në iluzionet që ferrin ta bëjnë parajsë, e kurthohen në angariet që ta këput kurrizin e jeta e re futohej në “fantazinë krijuese” të shoqërisë aparente, demokracisë së re, sa për sy e faqe dhe, “Pesëvjeçarët dërgeshin në pluhurin e SKAMJES që s'ishte në gjendje t'i ngjiste dy dërrasa të kokës së krisur, pa magje, pa sofër”...

Një varg bredhësish e lypsash sillen e pështillen, duke u përpëlitur për kafshatë; të tjerë shpërnguleshin nga fshati “me zort e me hater, gjoja për ta shtuar klasën punëtore që ishte e vogël e toka vajtonte për punë. “Fondi i tokës së premtuar” – shoqërore kapërthente parcela, “utrina” e megja të drejta, si shiriti i gjeometrit që synonte djerrën e nginte syrin çakërr... Derbeterët shpotisnin njëri-tjetrin: Ç'është një gjësend që “gjithë natën han mish e gjithë ditën rrin dyfish”? Po, dysheku ndoshte! Dhe, jasteku që së bashku bëjnë “Dyshek toke – jastek guri” ruheshin për arnautët që të mbetej më shumë tokë djerrë. E shytani im, nëse kujton djathin do të harronte kur ka ngrënë mish!? Varfanjakut i jepej një kore bukë e

Dentisti ia mbushte dhëmbin gips.

Përzirja në kuzhinë dhe pritja pranë derës së banjoës – toalet – bënë vargun që ua merr anën ndërshejzave. Këputet zinxhiri e hallkat, pa mëshirë, pa lëmoshë. Gjëra të rënda i përfaleshin Fitores që i ngjanë shkatërrimit... merrnin krye çakajtë e tërbuar. E vërteta e idhët dilte si sqarim i padëshirueshëm: “Të barabartë mund të jemi, por të njëjtë kurrë”... Çlirimi kombëtar merrej si çështje e zgjidhur, kurse gjendja sociale zbulonte kapakun, si “Ço një kashtë e i gjenë gjashtë”! Emancipimi i femrës shqiptare kushtëzohet me shumicën e meshkujve që janë edhe më të prapambetur... Prapambeturia shërben si “fabrikë vetëm për të lindur meshkuj” sa për angarie... Bredhës, rrugaqë të shfrenuar dhe, “të rrezikshëm për ardhacakë” të xhinsit tjetërfare. Ndërsa shoqëria aparente nxitë çështjen e kontracepcionit, si “masë preventive”! Ndoshta me përmirësuar gjendjen demografike të atyre që shtohen shregull!?

Evidenca e quajtur “Statistikë Zyrtare” arbanët i rumbullakon me përqindje që mos t’arrinin milionin që do të shkonte në dëm të ardhacakëve të privilegjuar. Ndërsa “Vllau i madh” mbështet forcën

në ligështi” varfanjakët gazmorë besojnë se dashuria e vërtetë mëlmen dashurinë ndaj punës që është burim i pranverave të jetës.

(Perdja)!

PAMJA E TRETË

DRITA: Mos t’ishte ndalur korrenti në fabrikë nuk do të përfundonte një lidhje e këtillë.

AGIMI: Mos ta çojmë më gjatë... Le t’i mbetet pakëz yndyrë, mbase nuk i dihen pasojat!

DRITA: Po e di... Nuk e di...

HANIFJA: Po e di ti, po e di ky, të gjithë po e dimë!

DRITA: Ah, këto ndërrime të punës! Kurrë nuk po rrimë bashkë, si ka hije... si na don zemra e shkretë...

DANI: Zonjë e nderuar! A keni nevojë t’u meremetoj diç në shtëpi? Ndonjë ventil në banjo, bravën e derës, apo të shkurtoj dru, ose ndonjë send tjetër, sipas nevojës!?

DRITA: Jo, mos u harxho, të lutem... Banjos i punon ventili në rregull; brava ka çelësin e vet... Dhe, drutë ka kush m’i shkurton, pa hjekur keq për të kërku sharraxhi... Shko ngjeti!

DANI: Pas, moj Zonjë, as që është zanati im... Por, hatri yt më bën ta ndërroja zanatin – më shtynë të bëhem kandil!

DRITA: Kush digjet për hir... Mund të shkojë hisehumbur. Por, shko se ndoshta “e gjenë

luga vegshin”!?

DANI: Veç të tregoj “diç”...

DRITA: Fol!

DANI: Bashkëshorti yt kurrë nuk është vetëm...

DRITA: Por, as vetë nuk jam aq e vetmuar.

DANI: Ai ndryshe...

DRITA: Ndryshe?

DANI: Po, po edhe mirë. Bile, kjo po më duket, si nisje...

DRITA: Çdo nisje ka fillim të vështirë!

DANI: Eh, për të mirë të preksha... Këtu të kam pritur... Ku je më heret!?

DRITA: Leqet janë të rrezikshme! – ia dhezë një flakareshë që i qesin sytë gaca.

LEKA: Më falni! E qita te Ju... mos t’ma gjente gruaja brenda...

DRITA: Çka nuk po të vyeka ty, po ia qitke tim shoq-a?!

HANIFJA: Po e dimë të gjithë, por vëni kapak...

AGIMI: Kapaku i zorit digjet si qiriu që djeg dyllin e vet!

DRITA: Ruajna Zot nga leqet e ndërmjetësve! Ata gjuajnë gjah të gjymtë dhe, gjithë janë të uritur, kurse leqet ndërthuren si cikrrime, të cilat mund të sjellin befasi që peshojnë rëndë...Dhe, shtojnë oreks për ngatrrisa që zhagiten në vazhdën e leqeve të ngrehura, si këput e mos sos...

Vallë, mos është kjo lojë e shtisit, i cili don të nxisë diç, gjoja të parëndësishme... Por, që mund të na largojë nga prodhimi... Të vyeshmit më mirë i bie të bubërrojë diç për gjallërim, se sa të lëpijë pjatat e ndokujtë...

AGIMI: O, ku je Drita ime!?

DRITA: Mirë e ke, i dashur! Por koha e turbull...

AGIMI: Si të vriste rrufeja!

DRITA: Eh, bre Agim! Me qesh e ngjesh nuk kalohet moti, as pa argëtim! Pa ditur pse jemi martuar?! Këtë prehër e shitoftë Zana! Qysh se hyra në punë... as grua, as burrë... A nuk po sheh se jam në të përmujshme?!

AGIMI: Çka? Deri kur me këtë “sëmundje”? Mu si për inat!?

DRITA: As për inat, as për qejf...

AGIMI: Hëë, tash “më shëndoshe”... Kjo ka ilaç... Do të kthehem pa të zën gjumi...

DRITA: Ku mund të shkojë në këtë kohë?! Më mirë sikur t’ia bëja më tërheqëse ardhjen në shtëpi. Ashtu edhe dashuria do të ishte e efektshme... Kështu po më zihet në krahëror, pa kuptim, pa çelur zemrën...

AGIMI: Qe, erdha... E solla Doktorin.

DRITA: Doktorin!?

AGIMI: Po, po... të të mjekojë...

DRITA: Kuuu!

AGIMI: Çka ke? Në vend: shyqyr, kuku!?

DRITA: Mos, mos... Vetë po të tregoj... Nuk jam e sëmurë.

AGIMI: E lidhsa e bardhë?

DRITA: Sa për shenjë...

AGIMI: Mos e hiq, lere... Njimend gruaja e ka sherrin e madh... Po, ç'të bëj tash me Doktorin?! Bjer e mbulohu. Bëhu si e sëmurë...

AGIMI: Shok... Zotëri Doktor, qe... tash ti e di...

DOKTORI: Po, po e di... më tregove rrugës... Qe sa ditë është kështu?

AGIMI: Ç'se jemi martuar...

DOKTORI: Auuu, bre! Paska humbur shumë... Duhet intervenim i shpejtë... Sillni ujë e sapun! ...si je?

DRITA: Qe...

DOKTORI: Gjithçka rregullohet... Deshu...

AGIMI: Jo, ju lutem... Ju si doktor mund ta merrni vesh pa e prekur, mbasi ju tregova rrugës...

DOKTORI: Mos jeni xheloz, Zotëri?!

AGIMI: Xheloz! Zgjidhni fjalët shok doktor! Nuk të thirra të më ofendosh. Xhelozisë as shtëpinë nuk ia di, por ju lutem Receptin...

DOKTORI: Receptin?! Më falni... Shkruaje vetë... Lamtumirë!

AGIMI: Atëherë... vizitën.

DOKTORI: Edhe vizitën... një herë tjetër.

AGIMI: Ngadalë, doktor! Bile, një kafe...

DOKTORI: Lamtumirë, lamtumirë!

DRITA: Kështu dhe ashtu na imponohet njëfarë dalje...

AGIMI: Si ndërmjet dramës dhe komedisë...

DRITA: Na pret Kopshti, ku kultivohet edhe kopshtari.

AGIMI: Bile, pa u bër shërbëtor i mbretëreshës, pa vajtuar për fatin e mbretit...

DANI: Më dhimben varfanjakët, se ishin viktimë... të shoqërisë sa për sy e faqe!

DRITA: Të penduarit që nuk marrin mend nga përvoja mund të rrëshqasin në vazhdën e kaçamillit...

AGIMI: Por, të nxirrje mend nga tërthoret e bungajës duhet ta ngulish busullën në shteg të dritës; të luajsh këmbë e dorë dhe, të ecje nëpër tëh të kontradiktave, pa t'u dridhur zemra, pa të ra terr sysh.

DANI: Varfanjakët e truallit tim bjerren sikur muaji t'i kishte dhjetë vjet e testet të mos numëroheshin dot.

DRITA: Hë! - "Loja e mijve - dasma e maçorrave"!?

LEKA: Ju lutem, "Të rrimë shtrembër e të flasim drejtë"!
(ndërprehet drita)

Tabllo II

LEKA: Një ditë prej ditësh diç më tek, si në kllapi, belbëzoja: Agimi dhe Drita, jo si pahiri, veç të vetëdijshtë mbledhin çaklat dhe, ia mësyjnë QYTETIT, ashtu me çka merret pas krahu... I bien gjolit përmidis - zhyt e mbyt - pa parë bregun... Valia i qet në një skaj të qytetit.

Shpresonin të gjindej ndonjë zgjidhje më fatbardhë. Por, fatkeqësisht leqet e tërthorta, ngatërrohen në përditshmëritë që zhagiten në skllotën e të reshurave pa ajam. Ëndërrohej një transformim i dëshirueshëm, pa matur çështjet dhe problemet që ziheshin në vorbullin pa fund...

Problemet brejnë sitën e mëndafshhtë që bërllogu t'i nguroste duart e praruara...

Varfanjakët të strehoheshin nën çemer të Dyerve t'Oborrit. Mbase çështja e banimit do t'u bëhej varr pa dërrasa, ose të dergjeshin në pluhurin që çojnë erërat shumëdrejtimeshe...

Banimi i dy familjeve shumanëtarshë në një banesë dydhomëshë, doemos çon kah nënshtrimi që lehtëson asimilimin më përfid - zhveshjen e UNIT dallues të njeriut që nuk përulet dot.

Kërkoni çelësin e zemrës, duke ecur përtokë, që të puthnim syrin e pranverës, drita e së cilës pak ia kalonte asaj të bishtukut në shkollën e vendosur në xhaminë e fshatit.

Fshatarët nuk ankoheshin, se s'kishin ku t'i luteshin Zotit; as qyteti i rrëzbitur nuk premonte diç më tepër, se skamja kishte përfshirë përditshmëritë e përgazepshme.

Mbase, kur thehet umi në lavër - mjeshtri nxirret nga rradhët e nxënësve, të cilët shpërvjelin mëngët pa vajtuar kalësën, pa iluzione ndaj analfabetizmit, që po na lufton, pa shpallur luftën, pa përdorur barotin...

Dhe, besonim se rrugës së nisur do t'i dilnim në krye. Mbase në saje të fuqisë së krahut do ta përballojmë mjerimin e Sofrës së shkelur dhe djepat e përmbysur.

Edhe kthesat maten me hapat që

ngjeshin praktikën jetësore, përkundër ndrydhjes cinike dhe injorancës.

Kthesa e parë mund të rrumbullakohet, në mënyrë që shqiptarët të mos mallkojnë më argjilën e përgjakur, veç sllavojsit që çojnë dheun si urithi që zhbiron livadhin...

Së dyti, arbanët kanë kuptuar se MËRGIMI thith lulen e jetës dhe, sharton kryet për rritë tjetërfare...

Sprasm, “nuk pi ujë” përbuzja: “Çoje në profetë” tipin më problematik që ua humbë nxënësve orën e mësimi me përralla akrobatike...

Moti, në të cilin fodullët ndërrojnë vetëm praçet e SAMARIT dhe e quajnë SHALË, njërit kali ia prejnë nafakën duke e ngarkuar me barrë të rënda, kurse tjetrin e ushtrojnë vetëm për shalë shesin salltanet ndaj të nëpërkëmburve. Ndërsa Agimi dhe Drita rjepen në angarie dhe, shpresojnë se dashuria që motivon punën i mundëson të qesin dorë mbi krye, si “Ndihmo Zot e krahu jot”!

(ndërprehet drita)

PAMJA E PARË

DRITA: Prej pluhurit, ku shprishet pambuku kalova në makinat që tjerrin perin e hollë.

Lëvizja dhe krisma e makinave - shushurima e tyre nxit për më të mirën cilësi, në të cilën shkëlqejnë duart e praruara. Aty gjejë kënaqësi që shndërrohet në dashurinë për punë, nga e cila gjallëroj dhe, argëtohem...

AGIMI: Çdo gjë ka njëfarë kapaku... e kapak ari është kur të zë fjala vend, siç bluan turjela e minatorit... Paskaji i blojës, si brymë e hershme pudros duart e praruara të minatorit të vyeshëm, i cili kalitet në punishtë, përkundër diellit që nuk nxeh njësoj.

LEKA: Jehona e krismës së dinamitit dhe shushurima e makinave, fryti i të cilave brumos marrëdhëniet në prodhim do ta frymëzojnë edhe dashurinë për punë, kurse puna e frytshme mundëson begatimin material e shpirtëror, pa të cilat nuk përgëzohen pranverat e jetës.

DRITA: Edhe gjinkalla duke kënduar plas midis zhegut.

AGIMI: Por, plasë... edhe pse vetit ia bie ngusht... Harliset në melodinë e këngës dhe plasë, pa dalur nga vetëvetja, si mos të rrethekohej nga asgjë që vlenë diç.

DRITA: Mos po mendon se unë zihem në vetëvete, e ty po të bika hise e keqe - ndoshta?! Sidoqoftë mos ia bajë dertin

kalorsit, se po i varen këmbët!
 AGIMI: Me gjithçka n'hyfsh në lojë - këmbët ruaj... se...
 LEKA: Mirë se u gjeta!
 DRITA: Mirë se erdhe, Lekë!
 AGIMI: Në kohë të mirë na ke ardhur... si me të pasë porositur.
 DRITA: Se të ka pru dikend.... Sa mos të ishte vetëm!?
 LEKA: Vetëm, mbetët djalli!
 DRITA: Ngusht na ka lidhur kjo shtëpi. Por, me fëmijë nëpër këmbë, zor shpëtohet pa u cakrruar, së paku me fjalë...
 LEKA: Ne jemi të urtë dhe, ia dimë hallin vetit... Caktojmë numrin e fëmijëve, mënyrën e fitimit dhe shpenzimet e gjallërisë... sipas punës me plan!?
 AGIMI: Neve na takon kjo botë, së cilës i japim ngjyrën tonë. Por, Drita e don makinën më shumë se shtëpinë, të cilën e mbanë mbi supe, e sodit, ose i bie tërthorazi...
 DRITA: Hedh, hedh gurë “në thes”... Por, nëse kthehet “e mira” ime - ti nuk shpëton pa t’u rrotulluar kapuçi...
 LEKA: Duhet të lëmë diç për mbasandej...
 DRITA: Mos qoftë ndonjë “sherr i yti”!?
 LEKA: He, e marrtë dreqi! Një herë e kam pasur në pick, por më shpëtuan fqinjt e

mirë... Ua paça për nder!
 AGIMI: Marrëdhëniet e mbështetura në punë, burojnë nga ajo dhe stolisen me ashk të zemrës edhe në prodhim na bëjnë shokë, miq e dashamirë dhe, shtojnë mundësi për të ndihmuar njëri-tjetrin.
 LEKA: Tash, ta shihshit Ajshen... asgjë s’është bukuria ndaj sjelljes magjepse që dhuron pësherti.
 DRITA: Ia ke mëtrusur për ta qajtur me kaculecë! Nga thelbi i zemrës kur pikojnë, jo djersët e gazepit, veç hovi rinor...
 AGIMI: Thirre, thirre në ndej... Zonjës së shtëpisë dhe, neve na bëhet qejfi...
 DRITA: Por edhe ti të ishte i pranishëm.
 AGIMI: Drita ime nuk lën të keqe për mbasandej.
 LEKA: Të lumt goja Agim! Herën tjetër Ju te na...
 DRITA: Edhe një herë të vini bashkë me Ajshen.
 AGIMI: Lekë, mos prit të Ju thërrasim!
 LEKA: Ju falemnderit... lamtumirë!
(ndërprehet drita)

PAMJA E DYTË

DRITA: Agim, edhe nëna jote më ka këshilluar që të bëhem punëtore dhe, shtëpiake, grua

e burrë - e pavarur... Por, njisimi dallon nga përkëdheljet.

AGIMI: Edhe ti m'i përmendshe krahët e shkathtë - llërët e shpërvjelura, në mungesë të shkollimit... Qëndrimi i këtillë është prodhim i shkollës së jetës - farkim i zorit që na dhuron dashuri edhe për punë dhe, miqësinë bashkëshortore.

DRITA: Nëna më këshillonte: Më e bukura stoli është sjellja njerëzore. Dhe, vetë u binda se puna e mirë është begati që ia zbardhë fytyrën femrës dhe mashkullit.

AGIMI: Duhet ta përkrahim edhe Ajshen, se tashmë edhe ajo ka hyrë në punë të mbarë.

DRITA: Edhe Dani ka hyrë në punë... Duhet ta domë e t'i ndihmojmë...

AGIMI: Dritë, në daç me të dashtë dikush, duhet ta duash me gjithë zemër. Megjithë që kemi kohë për dashuri... Ajo është dëshirë e realizueshme. Por, edhe duhet t'ia bëjmë hyzmetin.

DRITA: Kohë kemi, por të presim... asnjë minutë... N'u bëftë interesi shkak - dashuria do t'i ishte kundërvlerë.

AGIMI: Edhe vetë shkrihem në dashurinë tënde...

DRITA: Por, livrit, livrit, siç thuhet: "Ti luaj - nafaka luaj"!

AGIMI: Sikur të bëheshe ti rrëshqitëz. Unë do të bëhem saje!?

DRITA: Hë, hë! Vetëm me rend...

AGIMI: Si në ndërrime të natës. Makinat nuk do të heshtnin... Vallzojnë në zhurmimin e ritmit të kohës.

DRITA: Por, "ngutu ngadalë", se po na përvidhet koha, pa parë ndryshimet.

AGIMI: Për ashtu duhet të jeshë mjeshtër...

DRITA: Jo, do të kceja si edhe në dërrasë!?

AGIMI: Vetëm salltaneti të heq më rëndë se të gjitha cikërrimet.

DANI: He, shqyqyr - ta shtrojm-o një herë për rrafshi... Mos t'ishte Agimi - për mua - as shtruar s'ishe sofër për të mirë.

DRITA: Mikut i çelet dera për të mirë...

DANI : Ashtu qoftë! Këmbët m'u cungofshin - sofra më vraftë n'e përmbysësja!

AGIMI: Lere lëndimin! Deri tash e ke pasur vështirë...

Mbasi je punësuar edhe të mirat varg...

DANI: Gjithnjë më ke dhënë zemër. Por, edhe Dritën e ke bërë si vehtën. Është pakëz keq me ta thënë troç, por me një qift të këtillë edhe vates i qeshin urëzat.

DRITA: Pas, shesh rrushi rrushin e piquet.

AGIMI: Eh, eh! Dritë, në shtëpi tënde s'bën të lazdrohesh...

DANI: Mos të ishit ju punëtorë, as unë nuk do t'isha mik.

AGIMI: Mirë ia ke qëlluar; puna të bën shok. Shoqëria bën grushtin, në të cilin thehet forca që cenon miqësinë dhe solidarësinë

e punëtorisë.

DRITA: Në punë, me djersë forcohen muskujt
e tëhollohet mendja.

AGIMI: Ku zihen marrëdhëniet në prodhim
edhe mëmëdheut, doemos i shtohet lavdia
- zihet gatishmëri për t'i dalur zot!

DRITA: Rruga e shkurtë shpesh del më e
gjatë...

DANI: Edhe shuplaka e nxehtë më shërbeu, si
uhaja në ditë të ngushtë.

AGIMI: "Fjalët e mira nuk lënë derë pa çelur".

DRITA: Nëse ia qëllojmë, më thotë mendja,
Danit ia qet më mirë që të martohet me
Ajshen. Ajo është "pe për gëzof". Besa të
gjitha torallaqet iu bënë mend, si lum ai
që e shtin në gjë.

(ndërprehet drita)

PAMJA E TRETË

HANIFJA: Mirë se na paske ardhur, Dan! Po,
ç'të solli këndeje?! Sigurisht të çmallohesh
pak... Ngusht ju ka lidhë puna... thua se
para jush s'ka pasë punëtorë, as
solidarsi!? Qysh s'ju pushoi goja, mësa
çakalla e mullinit!? Agim-o! Edhe gruan
e ke shti në valle, e patatet iu kanë ngjit
për fund të tenxheres...

AGIMI: Lere nënë, se s'të ka hije të hyjsh ku

s'dilet dot!

HANIFJA: Besa mirë po sheh nëna se s'ka derë
pa bagllamë, as roje që i numron fshatarët
që vijnë te Ju, si në Park të Bashkisë...

DANI: Mos e prish zemrën Hallë!

AGIMI: Ndoshta prej pleqërisë!?

HANIFJA: Plak, jo...Po PLEQNAR të paftë
Nëna! Por, që nuk vuan nga nënçmimi, as
nuk gufon si "ment mbi kapuç"...

TË GJITHË SË BASHKU:A m i n!

(perdja)

PAMJA E KATËRT

HANIFJA: More, sa prej pleqnisë, aq edhe prej
muhalifeve. Leka iu ngërdhuc Dautit: Ose
në fabrikë, ose me parmendë në krah, se
për sa tokë që më ke, as pllugu nuk të
vuen...

AGIMI: Aq për të madhe ia pave-a?

HANIFJA: Po, çka i hyn në punë parmenda e
Dautit?!

AGIMI: Më hutoi qëndrimi i Lekës!

DRITA: Si mos të befsohem! A kemi ardhur
këtu të mësojmë diç apo t'ua çorodisim
jetën të tjerëve?!

AGIMI: Ne do të urtësohem duke punuar...
Por, ti nuk guxon të jeshë aq e ndieshme,
për çka pikë nga të brejturit e tejës!

DRITA: Por, kend ta quaja tejë!?

LEKA: Miqësia jonë nuk ka lidhje me fjalët e ëmbla e gurin në strajcë!? Dy fytyra hijeshojnë vetëm sendet e ngurta... Por, jo punëtorinë që i jep gjallëri njerëzimit.

DRITA: Më për rrafshi, ju lutem.

HANIFJA: “Çka lënë prej mace - han minin”... e Agimit i dridhet buza për kaçikun e Dritës... Dhe, nuk bën të mësyjshit si thi të egjer, as të bishtnoni si dhëlpëra bishtdjegur... Mbase edhe Zeka i zgjedhoi qetë e lavres, i dual përpara Mahmutit, e ai as nuk i zbriti kalit që të përshëndosheshin ashtu burrërisht...

AGIMI: Administratës i bie iftibari pas përvehtësimit të mjeteve të punës nga ana e punëtorëve të vyeshëm.

HANIFJA: Çka, more cukan! Të tjerët e qitën rendin e ti na krenohesh!?

AGIMI: Këqyr punën tënde...

DRITA: He, mos të digjte kungulli në pite, nuk do t'i fryje në gardh!?

AGIMI: Po, po... “Dimri e han pykën e sajit”!

DRITA: As lulet nuk lëshojnë aromë, nëse nuk kultivohen si duhet.

AGIMI: Për ta çelur ledinën duhet pllug edhe mjeshtri e forcë.

DRITA: Si duket agu po gëdhin me nafakë...

LEKA: Për një valle të këtyllë duhet të fluturoje si fuzë; mbase dielli që nuk nxeh njësoj -

nxjerr birët...
(ndërprehet drita).

PAMJA E PESTË

DOKTORI: Sa mirë është sikur t'i vizitoje vetëm të shëndoshët...

AGIMI: Edhe më mirë të rejat që përgatiten për të lindur rishtas.

DRITA: Agim ti ngandonjëherë zë n'thua midis rrafshit: Doktorin e kemi të shtëpisë, nuk ka hije ta ngacmoje!

DOKTORI: Mos u mërzit, Dritë! Do të zemrohesha, sikur t'ma mveshte diç që nuk më bie përshtat... Se për zanatin tim, as pasojave nuk u bishtroj. Madje, është e pamoralshme mos të pranoheshin pasojat e fajit t'vetdijshëm.

AGIMI: Dili zot Doktorit!?

DRITA: Ah, edhe ti Agim! Na more menç! Çelë bisedën, sikur ta kishim gjetur këtu, e jo që na ka ardhur si mik i shtëpisë! Mysafir...

AGIMI: Të ishin të gjitha gratë si ti, as menç s'ishim marrur!

DOKTORI: Mirë e ka Drita. Bile të luante bishti i xhezves...

AGIMI: Po, ne s'po luajmë CICIMIC!?

DRITA: Mos bjer ndesh!

DOKTORI: Që të shkojë puna mbarë nevojiten: ushqim dhe veshmbathje që sigurojnë ngrohtësinë e duhur...

AGIMI: Për t'u ushqyer mirë edhe unë jam me ty, se edhe biseda shkon rrjedhshëm me të mirë... Të tjerat me takat.

DRITA: Derisa ta mbrujmë punën me djersën e ballit e t'i gëzonim edhe frytet e saj mund ta sprovojmë takatin, duke shtuar prodhimin...

DOKTORI: Sikur punëtorët të ndanin diç nga tepricat e fitimit edhe ne të vizitonim më pak të sëmurë do të na printe përfillja.

AGIMI: Në mbledhjen e Këshillit të Punëtorëve vendosem ta zgjërojmë Repartin me makina të reja. Madje edhe asosh që zëvendësojnë dhjetra punëtorë...

DRITA: E çka bëhet me ato dhjetëshe? Në rrugë-a?!

AGIMI: Sa shpirtnfyte je. Këcen përpjetë, si kacaleci, e bie teposhtë si "zorra në prush". Për çka e zgjëruam ndërmarrjen? Për punë, apo për "sy të zezë"?!

DOKTORI: Agim, mos na shih për të madhe, se po të përzihej puna me sy të zezë dhe, të zhvillohej në kushte më të favorshme, efekti do të ishte më i dukshëm dhe i kënaqshëm.

AGIMI: Po më duket se jemi marrë vesh, por

cila punë ju pëlqen?

DOKTORI: Ç'prej se ndave mendjen të bëhem mjek ëndërrova të vizitoja më shumë të shëndoshë... T'i këshilloja që ta ruajnë shëndetin.

AGIMI: Po, shëndeti është më e mira stoli në pranverën e jetës.

DOKTORI: Njeriu është akumulator i gjallë; fiton sa është në lëvizje... Ka nevojë për ushqim të caktuar dhe argëtim të duhur... Për punë...

AGIMI: Andaj thonë: "Mendja e shëndoshë në trup të shëndoshë".

DOKTORI: Me thënë të vërtetën, për hatër të të sëmurëve do të sakrifikoj një hise të argëtimit...

AGIMI: Si mos të sëmuhesha - kur gruaja më lën në shtrat, e shkon të punojë në ndërrimet e natës!?

DRITA: More, Agim! Përgashta është vërenjtur!?

AGIMI: Në qoftë vërenjtur përgashta - brenda s'do të bie shi. Mandej, pse e kemi Doktorin? Ndoshta të na mbronte nga murtaja...

DOKTORI: Nejse, edhe unë ju dua dhe ju çmoj, mbase i takoni inteligjencës që mbanë në shpatulla të veta një hise të përparimit të domosdoshëm. Lakmia,

përkundrazi puth e gërrith të tashmën,
vetëm që të shnukte diç që e zgrapcon
moti i brishtë, në të cilin merr ajam për t'i
strehuar tepricat e kollan-kusurit...

AGIMI: Sa presim nën dardhë - mund t'i
grahnim traktorit në lavër!

(perdja)

Tabllo III

LEKA: Me shpërnguljen nga fshati në qytet
nuk arrihet aq lehtë transformimi i
familjes, sidomos i varfanjakëve që
prapështojnë qytetërimin. Nuk paksohet
dot numri i të papunësuarve, të cilët
s'bien në brazë pa shuar urinë. Të gjorë
ishin edhe qytetarët, pasi që shtohet
mjerimi, e pushtetmbajtësve nuk u hante
palla për asgjë...

Nëse do të bëhej luftë për PUSHTET -
pushtetmbajtësit do t'i mbërthenin për lug
të mullirit që të bluhet ambiciet e
egërsuara të kolleve. Në këtë vazhde lind
nevoja e përsosjes së marrëdhënieve
ndërnjerëzore, si dhe përforcimi i
marrëdhënieve në prodhim...

Këndeje krijohen mundësi për
HARMONI jetësore. Prandaj shtëpiakja
iu mbledhë thërrimet me ferrashtë dhe, i
ushqen carrokët që t'ia dinë kimetin shtë-
pisë dhe Sofrës që shtrohet me dorë në
zemër.

Do të na nevojitet ilaç i efektshëm për

t'ua ngjitur dorën “varfanjakëve gazmore”, kurse ardhacakët t'i nxjerr si “kimen prej qullit”, mbase ata marrin dheun n'sy, sikur minjt para termetit.

Në këtë rastin tonë i ishte dhënë e prapështa qytetit nga ROTELET që ta gërdisin jetën: Urtia këshillon: “Hiqu ardhacakëve të marrë! Por, kcen njëfarë kaçadreni sikur të kishte ngrënë krye gjeli dhe thotë, ashtu i ngërdhucur: Në qofshin “ata të marrë - ne jemi të marrë e të pickuar”!

Hyqëmtari marroç – “sjellë ujkun në torishtë”... Marrin krye bashibuzukët, si brijenë e terbuar dhe se shohin nën vetulla e teposhtë... Lufta han njerëz e zaptin tokë, ujë e qiell... Çon krye Katallani me brirë dhe një sy trishtues, mu nën diellin që nuk nxeh njësoj.

(Perdja)

PAMJA E PARË

HANIFJA: Mrekulli me këta fëmijët tanë: Mësyjnë sikur mos të dinin ç'është pengesa. Nuk ka rreth që i mbanë; përbirojnë si urithi... Asgjë nuk ua ndalë hovin - syri nuk u trembet...

LEKA: Fatbardhësi është që rinia jonë kanë shpërthyer rrethin e fikjes. Mjaft kemi numruar në vend... Jemi zier në lëng tonë, pa qit dorë mbi krye. Mjaft na ka kënduar qyqja, pa na u kënaqur zemra, pa parë pranverë me sy. Por, nuk luhatemi dot që më guximshëm të aftësoheshim për punë të rënda dhe më të frytshme.

HANIFJA: Ashtu është lum nëna; por edhe po më dhimbëni. Se edhe kur keni mundësi të pushoni po vuani më së keqi: në punë, ndër mbledhje, deri edhe në shtëpi po bëni biseda, si për borën e parvjeme - angarie hesapi!?

LEKA: Pa punë s'ka as gjallëri dhe, “Ujin që nuk ecën nuk e pi askush” thonë të moçmit... Por, ne do t'ia lëshojmë presën që të rrjedhë edhe për të mirën tonë.

HANIFJA: Besimi pa vend nuk të sjell mend, veç ta humbë rrugën, e mandej edhe kryet me gjithë bisht... ose të lën shytan...

LEKA: Derisa merremi me punë konkrete edhe kemi të drejtë të bindemi, se një besim i këtillë mbështetet në gjallëri. Mbase besimi në forca të veta dhe krijimi i mundësive për ta arritur qëllimin përforcojnë takatin. Mbështetja e qëndrueshme doemos nxit kah qëllimi ndjellmirë, sidomos kur përpjekjet bëhen për të mirën tonë dhe të bijve tanë.

HANIFJA: Por, çka ju ka dhënë kaq fuqi?!

LEKA: Trualli që na mbanë, nëna që na rriti, vetë krahët tanë. Ne duke vepruar çmojmë relacionin mes marrëdhënieve, të cilat i harmonizojmë, në mënyrë që të mëkëmbet e reja, për të cilën kemi shpërvjelur krahët dhe, po derdhim djersën pa kursim. Po i ushtrojmë të gjitha forcat tona fizike e mendore për zhvillimin e gjithëmbarshtëm.

HANIFJA: Mirë, të pastë nëna! Ndiqne si ja keni nis... Por, puna me garë të lodhë përtej takatit...

LEKA: Ne jemi të ushtruar për punë në gara, edhe pse prej çka kemi trashiguar shumë kemi qitur jashtëpërdorimit, çka po krijojmë nuk po na mjafton... Çka të lëm pas veti duhet ta përgatisim ashtu që pasardhësit - tanët - ta ndryshojnë më lehtë që t'ua përshtasin nevojave të veta. Por, “dora e thatë s’ka uraë”!?

AGIMI: Meqë kanë qenë të gjata dënesët dhe, kemi notuar në to, tash për tash edhe hisja na bie më e rëndë. Mbase shtëpitë e djegura, mundi i plaçkitur... Luftëtarët e rënë e varrezat e lavruara, pa të keqen e çpronësimit e të shfrytëzimit të pashpirt dobësojnë bazën e ndërtimit të shpejtësuar.

HANIFJA: More, s’di unë për çfarë begatimi material e shpirtëror po ëndroni, mbase

pa shtruar sofër gëzimi, pa Natë të madhe nuk po shoh diç që qet dorë mbi krye, pa u rrit menç... ia shtin sherrin për brishë...

DANI: Si duket ose paskëmi ardhur vonë, ose qenkshim çuar me gaca në shpinë!?

HANIFJA: S’di unë për rendin tuaj, por as kryet nuk më rri shëndosh... S’kemi dru, as thëngjill për stufë. A thua pastërma, turshitë e hambari duhet të jenë të përbashkëta dhe, të askujt?! Ndoshta, kur ta marrim atë rrogë të gazepit... mos të na dalin fjalë të nxehta n’atë kuzhinë të ftohtë!?

DANI: Lekë, këtë muaj nuk na u ka pri mbarë... Vetëm gjashtëdhjetë për qind e kemi realizuar Planin e Prodhimit, ndërsa për juve kemi dëgjuar se edhe teprica paskshit ndarë?! Ndoshta në luftën për produktivitet të lartë duhet shkrirë plumb që të nxirret përvojë e idhtë!?

HANIFJA: More, në fund të fundit edhe sikur mos të punoni sa duhet dhe, si ka hije, prapëseprapë, muaji nuk ju shkon huq. Sepse Ligji iu ka garantuar më shumë se gjysmën e rrogës në kurriz të tjerëve bile edhe atëherë kur krejt çka prodhoni mund ta bartë miza në krahë...

LEKA: Por, kjo që thua ti është rast krejt i rrallë dhe, u përngjanë atyre që ia dinë hallin vetes.

HANIFJA: Edhe mulliri juaj, si lakra e Nasradinit që rritet gjithmonë... Nuk mbërthehet gjithë uji në një lug mulliri, sado mjeshtër të jetë i zoti i tij.

LEKA: Hë! Ti nuk je vetëm sherrajkë, por edhe dinake... Disi nuk të vjen për shtat kjo puna jonë. Mbase i përngjanë lumit që duke ra shi fryhet nga përrojet që sjellin me vete edhe bërlllog; por lënë anësh krejt çka nuk përbirohet si nëpër sitë dhe, derdhet si pika e lotit në detin e qetë.

HANIFJA: Vetëm, mos i jep lak... Kjo puna e lumit, hajde de, hahet disi, mbase edhe shtratin e ka të gjërë...

AJSHJA: Për ata që i kanë kontrolluar sytë te mjeku - nuk paraqitet rrezik verbëria, nëse s'vret reja për së kthjellti.

HANIFJA: Shih, një herë dimiskinë! Edhe kolleve ua ka zanat... gjetëshmëria e ka farkuar për shumë rrotulla.

DANI: Pas, moti i mirë shihet në mëngjes, thonë të moçmit.

HANIFJA: Dan, ja nise bishtnimeve-a?! Këngës që nuk i përshtatet melodia, nuk i ndihet zëri larg.

LEKA: Nën diellin që nuk nxeh njësoj, as mos prit prodhim që i kënaqë të gjithë; se më të punosh sa ke takat,e ndarja të bëhet sipas nevojës - "vire n'vesh"...

DOKTORI: Sikur të ndiellnim mirë... nuk do të

na binte keq.

HANIFJA: Hë! Çfarë Doktoril!? Dreqi nuk e ndanë nga punëtorët, e ata janë bërë doktorë e dimiski; dhëlpëra e cuba dhe, në shpinë të vraçit, më thotë mendja, si të përbironin ndër re...

DOKTORI: T'ishim ne aq axhami dhe, mos të dinim se moti i ka stinët e veta dhe pranverës nuk i vishen zhelet e dimërit sa do të jetë acari më idhnak!

AGIMI: Nën retë e zeza, nëpër kënetat plotë ushujza mos ëndrro se të gëzojnë thonjt e duarve. Me dërrasë të krahërorit çelet çeltaku për grurë e miser. Por, dielli që nuk nxeh njësoj ta këput nafakën.

LEKA: Ashtu, ashtu, por... paska qenë dakika e cakrrimeve! Prandaj, do t'ju dënoj të gjithëve. Kush është kundër?!

HANIFJA: Pas, ta shohim... burrninë tënde!

LEKA: Shoku Doktor le t'na këshillojë...

DOKTORI: Koka freskët, barku lehtë - këmbët nxehtë... Dritaret hapur...

HANIFJA: Por, t'kishte kush na mbron prej macave të fqinje!?

DRITA: Jo, nga maçorrat e fshatit... ndoshta?!

LEKA: Halla Hanife të na tregojë diç nga rinia...

HANIFJA: Kur isha e re, podi m'dridhej nën këmbë, dera çelej vet, e pritë kush nuk më

ka ulun... shkëmbat përziheshin nëpër këmbë!

LEKA: Le t'na luaj Ajshja një hullahop, mundësisht në kostum banje.

AJSHJA: Për nder të shoqrisë!

DANI: Ashtu? Atëherë edhe unë si Ajshja...ose përtarrxuemas...

HANIFJA: Hej! Nuk jemi në plazhë!?

LEKA: Dani le t'na tregojë një aventurë dashurie.

DANI: Një herë sillesha rreth dritares së Dritës - si pa sherr - më hetuan të vllazërit... nersyen qent... Por, si trumcak hypa në kumbull... dhe, sikur mos të bine shi... do të turpërohesha...

LEKA: Drita dhe Agimi le t'ia qajnë hallet njëri-tjetrit!

DRITA: Agim të them të vërtetën - pak gjë na mungon...

AGIMI: Po, të vinte mysafiri pas darke do të çoheshe me plaf mbi supe, bashkë me dyshek... Edhe një dhomë për fëmijë e një tjetër për pritje... Dhe, një ndihmëse shtëpiake...

DRITA: Na mungon, ndoshta edhe një kalë shale, mbi shpinë të cilit Komisioni i grumbullimit mund ta çmojë sa grurë prodhojnë parcelat e arnautëve; cili zabel rrit lisa për qypri të Kullës, për vig, apo lëndë për ura mbi lumin vërshues... Cilat

male a rudina do të përgjakeshin më shumë, për t'i emërtuar "Bjeshkë të Nemuna", ku shkrep dielli që nuk nxej njësoj.

(ndërprehet drita)

PAMJA E DYTË

AGIMI: Arbanët i mëshojnë sipas sharteve të veta... E Arbëri di të prij, kurse të bijt u ngjiten shkallëve, jo të Kullës me frëngji të përgjakura, por të jetës që ka pranverën e vet - truallin lavdi...

Në hapin e parë, arbanëve u ngushtohet rrethoja me shënja të veçanta e gurë kufiri, me hambarin që s'e përthekon bukën e motmotit: Ecin dhe, besojnë se mund të përforcohet "Besimi i ndërsjellë" edhe fqinjsia miqësore. Por, kryengjeshurit kallin luftën, si "qëllim i lartë", duke kënaqur huqet e veta të ulta... Luftën vëllavrasëse të quajtur "luftë e shenjtë" - qytetare. Prandaj zbehet deri në sosje besimi i ndërsjellë, i cili do të shtonte dashurinë ndaj punës dhe, mirëkuptimin mes njerëzve.

Në hapin e dytë, arbanët përkujtojnë pragun e derës, qyskinë mbështetur për qoshe të kullës dhe, mullirin pa i zënë

majë... Por, nuk kuptojnë dot se mund të shndërroheshin si “emigrant në troje të veta”!?

Sprasm, shtrijnë hapin më gjërë dhe, më guximshëm; ecin çuditshëm, por dalin në bregun që ka rrafshin e vet. “Mësuesja e jetës”, duke u zhagitur nëpër shekuj, shpesh injoron dy të vërteta: Rrënjët e pashuara dhe, rezistencën e qëndrueshme të arbanëve që i dalin zot të vetvetës.

DANI: Të prekurit nga dashuria kishin gjetur një mollë të shartuar në murriz; por ajo nuk hahej si rëndomë... Dhe, për pak që s’u bë problem familjar...

U gjinda si ndërmjet dashurisë dhe halleve që më mbërthyen në njëfarë ankthi, si pashpjegueshëm... Pyeta dhe s’lash kë pa nëpërgojë...

Im atë më çortoi rëndë: Nuk është e prindërve të urtë, kurse nëna ma këputi më prerë: Nëse therrës ia merr lulen - ajo vyshket e therra të mbinë në vatër... ashtu i sakëlldisur i pyeta edhe prindërit e vashës... Ata u befasuan keqas, sikur të puçej toka me qiell!?

Nëna e saj, ashtu troç më tha: Vetë kemi faj... e lazduam pak dhe, e lavduam shumë. Babai e përfundoi: Në duar të mira bëhet shembëll i mirë... vret me çepallet që fshehin bebëzat e qeshura por, përcjell me dorë në zemrën që nuk

flet...

E ndava mendjen të martohem me Ajshen. Dhe, ia dola...

LEKA: Toka që punohet mirë nuk të lën pa bereqet. Prandaj thuhet se “i vyeshmi nxjerr bukën në guri t’thatë”.

DRITA: Hëëë! E tjetër?

AGIMI: Edhe dy molla t’arta...

DRITA: Ç’mollë të arta të vyejnë më tepër se të zonjës shoqe”... dhe, zonjë shtëpie!?!)

AGIMI: Vetëm për dy molla “t’arta” që të bëhet njëra Hënë, e tjetra Diell... të gjitha tjerat do t’më ishin cikrrime...

DRITA: He, bre Agim! Ç’ke vërshuar si shiu n’kallamoq... Vështirë e ke deri t’ma shëndosh zemrën... Se, djalë e çikë të bën Drita jote!... Sigurisht dhe, sa të duash...

AGIMI: Si dashuria që na dhuron miqësinë.

DRITA: Se miqësia shton dashurinë për punë...

AGIMI: Si puna që po na thërret:

DRITA: Eja...

AGIMI: Eja!

Fund

Tahir Jaha
EJA EJA

Boton
JETA E RE

Radhitja kompjuterike
SYHEJL HAVOLLI

Realizimi kompjuterik
BLERIM HASANAJ

U shtyp në shtypshkronjën
“ID Print”
DUGAGJIN ROZHAJA

Botimin e kësaj tubëze e finansoi
Vllaznim dhe Lamija Jaha

Edhe kjo tubëz shpërndahet në mënyrë të organizuar - falas
